

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра ЕПІЗООТОЛОГІЇ, МІКРОБІОЛОГІЇ І ВІРУСОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету ветеринарної медицини

Микола ЦВЛІХОВСЬКИЙ

“ ” 2023 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри епізоотології,
мікробіології і вірусології

Протокол №4 від «17» квітня 2023 р.

Завідувач кафедри епізоотології,
мікробіології і вірусології

Володимир МЕЛЬНИК

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Ветеринарна медицина»

д.вет.н., професор, завідувач кафедри терапії

і клінічної діагностики

Наталія ГРУШАНСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОРГАНІЗАЦІЯ ВЕТЕРИНАРНОГО БІЗНЕСУ

спеціальність 211 – «Ветеринарна медицина»

освітня програма Ветеринарна медицина

Факультет (ННІ) Ветеринарної медицини

Розробники: Шевчук В.М., доцент кафедри епізоотології, мікробіології і вірусології к.вет.н., доцент.

Київ – 2023

1. Опис навчальної дисципліни

Організація ветеринарного бізнесу

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	<u>21 – Ветеринарія</u> (шифр і назва)	
Освітній ступінь	<u>Магістр</u> (бакалавр, спеціаліст, магістр)	
Спеціальність	<u>211 – «Ветеринарна медицина»</u> (шифр і назва)	
Освітня програма	<u>Ветеринарна медицина</u>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	120
Кількість кредитів ECTS	4	4
Кількість змістових модулів	2	2
Курсовий проект (робота) <small>(якщо є в робочому навчальному плані)</small>	_____ (назва)	
Форма контролю	Залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання повний термін	денна форма навчання скорочений термін
Рік підготовки	5	4
Семестр	10	8
Лекційні заняття	15 год.	15 год.
Практичні, семінарські заняття	15 год.	15 год.
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	90 год.	90 год.
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	2 год.	2 год.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни - забезпечення освоєння студентами методології і методики започаткування власного бізнесу в галузі ветеринарної медицини, а також вміння підготувати бізнес план та провести оцінку прибутковості ветеринарного підприємства.

Основні завдання вивчення дисципліни:

– ознайомитися з діючими законодавчо-нормативними документами щодо організації ветеринарного бізнесу;

– вивчити методику підготовки ветеринарних, організаційних і фінансових документів, необхідних для створення і ефективного функціонування комерційних ветеринарних організацій;

- розглянути практичні питання провадження ветеринарного бізнесу;
- ознайомитись з міжнародним досвідом в сфері ветеринарного бізнесу.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

- здатність розв’язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні компетентності (ЗК):

- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

- здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин різних класів і видів, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби;
- здатність здійснювати маркетинг і менеджмент ветеринарних засобів і послуг у ветеринарній медицині;
- здатність застосовувати знання з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин у професійній діяльності;
- здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення;
- здатність організовувати, здійснювати і контролювати документообіг під час професійної діяльності.

Програмні результати (ПРН):

- знати принципи та методи маркетингу і менеджменту ветеринарних засобів і послуг у ветеринарній медицині.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного і скороченого терміну денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма (повний термін)							денна форма (скорочений термін)						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Започаткування ветеринарного бізнесу														
Тема 1. Бізнес та його особливості у ветеринарній медицині.	1	2	2					2	2					
	2	12			2		10	12			2			10
	3	2	2					2	2					

Тема 2. Механізм започаткування ветеринарного бізнесу.	4	12			2		10	12			2		10
Тема 3. Бізнес-план, як основа створення підприємств ветеринарної медицини.	5	2	2					2	2				
	6	12			2		10	12			2		10
Тема 4. Ліцензування господарської діяльності у ветеринарній медицині	7	2	2					2	2				
	8	12			2		15	12			2		15
Разом за змістовим модулем 1			8		8		45		8		8		45
Змістовий модуль 2. Особливості ведення ветеринарного бізнесу													
Тема 1. Організація роботи ветеринарної клініки	9	2	2					2	2				
	10	12			2		10	12			2		10
Тема 2. Успішна приватна ветеринарна практика. Основні принципи.	11	2	2					2	2				
	12	12			2		10	12			2		10
Тема 3_Умови оподаткування бізнесу та фінансова звітність підприємця.	13	4	2					4	2				
	14	12			2		10	12			2		10
Тема 4. Цінова політика ветеринарних підприємств	15	22	1		1		15	22	1		1		15
Разом за змістовим модулем 2			7		7		45		7		7		45
Усього годин			15		15		90		15		15		90

4. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методичні підходи до вибору типу підприємства і обґрунтування цілей підприємницької діяльності	2
2	Відпрацювання процедури реєстрації підприємницької діяльності	2
3	Структура та методологія розробки бізнес-плану	2
4	Організаційні, технологічні та кадрові вимоги здійснення ветеринарної практики	2
5	Формування заробітної плати лікаря ветеринарної медицини	2
6	Визначення потреби в медикаментах. Логістика в клініці ветеринарної медицини	2
7	Формування тарифів на ветеринарні послуги	2
8	Визначення ціни на ветеринарні товари	1

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
3		

7. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Етапи створення клініки ветеринарної медицини.	4
2	Етапи створення зоомагазину.	4
3	Етапи створення ветеринарної аптеки.	4
4	Етапи створення ветеринарного пункту.	4
5	Етапи створення ветеринарної амбулаторії.	4
6	Опишіть процедуру отримання ліцензії на ветеринарну практику.	4
7	Опишіть процедуру отримання ліцензії на виробництво ветеринарних препаратів.	4
8	Особливості підготовки бізнес-плану для ветеринарної аптеки.	4
9	Особливості підготовки бізнес-плану для ветеринарної клініки.	4
10	Особливості підготовки бізнес-плану для зоомагазину.	4
11	Процедура реєстрації СПД фізичної особи.	4

12	Процедура реєстрації СПД юридичної особи.	4
13	Оплата праці лікаря ветеринарної медицини.	4
14	Податкова система України	2
15	Фінансова звітність в клініці ветеринарної медицини	2
16	Формування кошторису ветеринарної послуги	2
17	Фактори впливу на роботу клініки ветеринарної медицини.	2
18	Ергономіка робочого місця лікаря ветеринарної медицини.	2
19	Основні правила проведення анкетування клієнтів клініки ветеринарної медицини.	2
20	Критерії оцінки ефективності роботи лікаря ветеринарної медицини	4
21	Основні принципи оптимізації постачання клініки ветеринарної медицини.	4
22	Принципи визначення потреби в кадрах в клініках ветмедицини.	2
23	Джерела забезпечення кадрами установ ветеринарної медицини.	2
24	Принципи підбору персоналу в організації ветеринарної медицини. Система цінностей.	4
25	Джерела конфліктів з клієнтами в роботі лікаря ветеринарної медицини.	2
26	Негативні сторони недосконалості інформаційних потоків в клініці ветеринарної медицини.	2
27	Функції реклами у ветеринарній практиці.	2
28	Внутрішня і зовнішня реклама клініки ветеринарної медицини.	4

8. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

Контрольні питання:

1. Назвіть необхідні складові ветеринарного ринку.
2. В ринковій системі мало мати тільки ветеринарні професійні знання – необхідні знання із... ?
3. Яка функція належить виключно державній службі ветеринарної медицини?
4. Будь-який бізнес – це ризик. Але задля чого ризикують?
5. Що таке підприємництво Згідно Закону України «Про підприємництво»?
6. Виходячи із визначення Законом – що Ви розумієте під терміном «підприємництво у ветеринарній медицині»?
7. Хто не допускається до заняття підприємницькою діяльністю?
8. Хто є учасником підприємницької ветеринарної діяльності?
9. Як Ви розумієте термін – «квінтесенція»?
10. Охарактеризуйте види підприємств.

11. Що таке малі підприємства?
12. Що таке ТОВ?
13. Охарактеризуйте «Публічне акціонерне товариство».
14. Охарактеризуйте «Приватне акціонерне товариство».
15. Назвіть відмінності між публічним та приватним акціонерними товариствами.
16. Які підприємства відносяться до добровільних об'єднань?
17. Що таке асоціація, корпорація та консорціум?
18. Суть “концернів”, “картелів”, “синдикатів”.
19. Що таке трести, холдинги та фінансові групи?
20. Значення підготовчої роботи в технології заснування власної справи?
21. Дві основні причини, які заважають прийняттю рішення про започаткування власної справи?
22. Які основні кроки, етапи створення власної справи?.
23. Яке значення має підприємницька ідея?.
24. Основні джерела бізнес-ідей.
25. Основні критерії оцінки ідеї.
26. Засновницькі документи – статут і договір, їх характеристика.
27. Для реєстрації підприємницької діяльності у сфері ветеринарної медицини який документ треба отримати у місцевій «ветеринарній владі»?
28. Який лист треба відправити до Державного комітету ветеринарної медицини для отримання дозволу на відкриття приватного підприємства ветеринарної медицини?
29. Хто проводить державну реєстрацію підприємств і підприємців?
30. Чи кожен зареєстрований підприємець має реєстраційну справу?
31. Де можна зареєструвати юридичну особу - підприємство ветеринарної медицини у м. Суми?
32. Де можна зареєструвати фізичну особу - підприємця ветеринарної медицини у м. Києві?
33. Де можна зареєструвати підприємство ветеринарної медицини у Волочиському районі Хмельницькій області?
34. Де можна зареєструвати фізичну особу - підприємця ветеринарної медицини у м. Кременчук?
35. Який документ видається підприємцю після проведення державної реєстрації?
36. Після державної реєстрації ще в яких державних інституціях необхідно зареєструватися підприємцю?
37. Як отримати дозвіл на виготовлення печатки і штампів фірми?
38. Що необхідно для відкриття банківського рахунку?
39. Ліцензійні умови – це ...?
40. Які види підприємницької діяльності, зазвичай, підлягають ліцензуванню?
41. Що таке ліцензування?
42. Як перекладається термін «ліцензія»?
43. Ліцензіар – це ..?
44. Ліцензіат – це..?
45. Які види діяльності у ветеринарній медицині підлягають ліцензуванню?
46. Що таке « ветеринарна практика»?
47. Хто може отримати ліцензію на приватну ветеринарну практику?

48. Які документи необхідно подати в орган ліцензування для отримання ліцензії на право займатися ветеринарною практикою?
49. Які Ви знаєте системи оподаткування доходів приватних підприємців?
50. Що таке єдиний соціальний внесок?
51. Назвіть переваги спрощеної системи оподаткування.
52. Що означає – «мінімальна заробітна плата»?
53. Які основні цілі має бізнес-план?
54. Дайте визначення терміну – «бізнес-план».
55. Яка головна мета має бізнес-плану.
56. Які ви знаєте основні групи зацікавлених споживачів має бізнес-плану?
57. Дайте характеристику внутрішньому має бізнес-плану.
58. Дайте характеристику зовнішньому має бізнес-плану.
59. Які основні функції бізнес-плану?
60. Як класифікують бізнес-плани?
61. Які ви знаєте стадії розробки бізнес-плану?
62. Які основні вимоги до змісту та зовнішнього вигляду бізнес-плану?
63. Зазвичай, який об'єм бізнес-планів невеликих проектів?
64. Які основні вимоги до бізнес-планів?
65. Назвіть перелік основних елементів структури бізнес-плану.
66. Дайте характеристику розділу бізнес-плану – «РЕЗЮМЕ».
67. Які розділи із структури бізнес-плану відносять до ключових?
68. Як забезпечити охорону конфіденційності інформації у бізнес-плані?

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Факультет **Ветеринарної медицини**

Спеціальність **Ветеринарна медицина**

Форма навчання **Денна**

ОС «Магістр»

Кафедра **епізоотології, мікробіології і вірусології**

Дисципліна **«Організація ветеринарного бізнесу»**

Викладачі (Шевчук В.М.)

«Затверджую»

Завідувач кафедри _____ (Мельник В.В.)

«   » _____ 2023 р.

Білет №1

1. Які розрізняють основні способи започаткування власного бізнесу?
  1. створення нового підприємства "з нуля";
  2. отримання кредиту на вигідних умовах;
  3. придбання фірми, що вже існує;
  4. придбання торгового патенту та ліцензії;
  5. придбання франшизи.
2. Для реєстрації підприємницької діяльності у ветеринарній сфері який документ необхідно отримати від центрального органу державної ветеринарної служби?
  1. погодження заяви;
  2. затвердження прохання;
  3. рекомендований лист;
  4. дозвіл;
  5. жодного.
3. Головна мета бізнес-плану?

1. обґрунтувати комерційну спроможність підприємства;
  2. забезпечити державну реєстрацію фірми;
  3. стати на облік у податковій інспекції;
  4. довести окупність вкладених коштів та можливість отримання прибутків;
  5. отримати ліцензію.
4. Які із перерахованих належать до найважливіших функцій підприємництва:?
1. юридична;
  2. особистісна;
  3. новаторська;
  4. торгова;
  5. організаційна.
5. Слова «організація» і «підприємство» є:?
1. синоніми;
  2. антоніми;
  3. омоніми;
  4. підприємство є складовою організації;
  5. організація є складовою підприємства.
6. До основних засновницьких документів, крім засновницького договору, відносять..?
7. Акт, який «перетворює людину на керівника»?
1. трансформація;
  2. делегування;
  3. відповідальність;
  4. договір;
  5. пихатість.
8. Вид управлінської діяльності (основна функція менеджменту), спрямований на усунення відхилень, помилок:
1. організування;
  2. планування;
  3. мотивування;
  4. контролювання;
  5. регулювання.
9. Форми перебігу конфлікту:
1. «глухий»;
  2. відкритий;
  3. хронічний;
  4. «сліпий»;
  5. інкубаційний.
10. Управління нормомікробіоценозами. Сукупність біоценозу і біотопу називають:
1. макробіоценоз;
  2. мікробіоценоз;
  3. фітоценоз;
  4. мікоценоз;
  5. біогеоценоз.
11. Розрізняють комунікації за способом здійснення:.
1. глибинні;

2. вербальні;
3. невербальні;
4. зрозумілі;
5. бар'єрні.

12. Сукупність суб'єктів, умов та сил, що діють за межами фірми і здатні вплинути на її маркетингову діяльність?

1. маркетингове внутрішнє середовище;
2. фіскальні органи влади;
3. маркетингове зовнішнє середовище;
4. маркетингове дослідження ринку;
5. уряд країни.

13. Методи маркетингових досліджень: збирання інформації шляхом задавання питань респондентам має назву ...?

1. панель;
2. омнібус;
3. спостереження;
4. опитування;
5. моніторинг.

14. Чому ціна має **особливе** значення у комплексі маркетингу?

1. ціна – це фактор, який впливає на товар.
2. ціна – це фактор, який формує прибуток і він дозволяє покрити витрати;
3. ціна відображає цінність товару для споживача;
4. ціна – це фактор, який впливає на просування товару;
5. ціна – це фактор, який впливає на збут.

15. Маркетинг, як самостійна наука і як практична діяльність оперує цілою низкою ключових понять, серед них головними є такі:

1. ринок;
2. реклама;
3. потреба;
4. обмін;
5. менеджмент.

16. Форма добровільного об'єднання підприємств на засаді інтеграції їх науково-технічних, виробничих та комерційних інтересів з делегуванням окремих повноважень має назву ...?

17. Заходи по налагоджуванню контактів (стосунків) між фірмою (компанією) та різними контактними аудиторіями з метою створення вигідної для фірми репутації, іміджу:

1. презентації;
2. PR, public relations;
3. реклама;
4. стимулювання збуту;
5. директ-маркетинг;

18. Прізвище першого економіста-східноєвропейця, українця, міністра УНР, наукові теорії якого визнали зарубіжні вчені різних шкіл і напрямків?

19. Вид управлінської діяльності, який використовуючи владу, лідерство – забезпечує виконання функцій менеджменту та їх трансформацію в управлінські рішення шляхом використання комунікацій має назву ...?

20. Хто проводить ліцензування господарської діяльності з ветеринарної практики?
1. управління ветеринарної медицини в областях;
  2. державний реєстратор;
  3. управління ветеринарної медицини в районах;
  4. управління ветеринарної медицини в м. Києві та м. Севастополі;
  5. пенсійний фонд України.
21. Передбачення, управління та задовільнення попиту на товари, послуги, організації, людей, території та ідеї через обмін – це?
1. соціологія;
  2. маркетинг;
  3. менеджмент;
  4. філософія;
  5. економіка.
22. Ветеринарний менеджмент та управління біологічними процесами: процес міжвидової боротьби між організмом-господарем та патогенними мікробами, що проникли в цей організм має назву.....?
23. Маркетинг як філософія бізнесу означає орієнтацію усієї діяльності фірми – від проектування та виробництва до збуту – на .. ?
1. раціональне ціноутворення;
  2. отримання прибутку;
  3. вільний ринок;
  4. посилення мотивація до праці;
  5. задоволення потреб споживачів.
24. Домовленість про комерційний обмін товаром, яка передбачає погодження умов, терміну та місця обміну?
1. обіцянка;
  2. угода;
  3. довіреність;
  4. план-схема;
  5. хронометраж.
25. Все, що може задовольнити бажання і через них потреби споживачів (як власників тварин, так і ветеринарних фахівців) і пропонується на ринку з метою привертання уваги, придбання, використання та споживання?
1. обіцянки;
  2. медикаменти;
  3. кредити;
  4. товар;
  5. корми.
26. Формування визначеної фірмою позиції товару у -----???? ----- і є позиціонування товару.
1. у каталогах продукції;
  2. у рекламних буклетах;
  3. у свідомості споживачів;
  4. у складських приміщеннях;
  5. у домашній відеотеці.
27. Коли починається життєвий цикл нового лікарського засобу?

1. після його створення;
2. після його розроблення;
3. після його реєстрації;
4. після виведення його на ринок;
5. після насичення ринку.

28. Короткий лозунг (девіз) у рекламному зверненні, що ємко відображає характеристику продукту або напрямок діяльності фірми – це:

1. рекламний слоган;
2. вигідна пропозиція;
3. рекламний бренд;
4. рекламна марка;
5. директ-реклама.

29. Професійні організації, які спроможні надавати клієнтам послуги з планування і проведення рекламних компаній, створення рекламних звернень:

1. рекламні трести;
2. рекламні агентства;
3. рекламні картелі;
4. рекламні департаменти;
5. рекламні групи.

30. Мерчандайзинг. Маркетинг в точці роздрібних продажів (point of sales, або скорочено Р.О.S.): величезні коробки, що повторюють в збільшеному масштабі форму упаковки ветеринарного товару (наприклад, картонної упаковки вакцини, вітамінів, мікроелементів, пакетів з кормом тощо)?

9. Методи навчання

У процесі викладання дисципліни «Організація ветеринарного бізнесу» використовуються наступні методи навчально-пізнавальної діяльності: лекція, практична робота, підготовка реферату, презентація доповіді з використанням мультимедійних технічних засобів, виконання індивідуальних і групових завдань із самостійним опрацюванням навчальної літератури.

10. Форми контролю

Основними формами контролю знань з дисципліни «Організація ветеринарного бізнесу» у студентів є усне опитування в процесі вивчення матеріалу та написання модульних робіт після закінчення змістовного модуля. Формою заключного контролю є письмовий залік у вигляді тестів.

11. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 03.03.2021 р. протокол № 7)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання
	заліків
90-100	Зараховано
74-89	
60-73	
0-59	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$

12. Методичне забезпечення

- Організаційно-правові основи ветеринарного бізнесу (методичні вказівки для самостійної роботи студентів факультету ветеринарної медицини) / Бусол В.О., Шевчук В.М., Ситнік В.А., Мазур В.М., Бусол Л.В. // - К.: Фітосоціоцентр. – 2012. – 27 с.

13. Рекомендовані джерела інформації

- Бусол В.О., Власенко В.В., Лісовенко В.Т., Трохимчук А.М. Приватна ветеринарна практика. Перші кроки. – Вінниця, ТОВ Компанія «ZORG», 2004. – 196 с.
- Верховна Рада України: <http://rada.gov.ua/>

3. Гладкова Л., Шестаков Ю. Предпринимательский труд и проблемы его становления // Экономика Украины. - 1994. – №5. – С. 90-92.
4. Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту прав споживачів: <http://www.consumer.gov.ua/>
5. Ковальчук В.М. Загальні основи ринкової економіки. – Тернопіль.: СМП «Астон», 1994. – 228.
6. Міністерство фінансів України: <http://www.mof.gov.ua/uk>
7. Національна бібліотека ім. В.І.Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>.
8. Немченко А.С. Фармацевтическое ценообразование. – Харьков: Фирма “Радар”, 1999. – 290 с.
9. Панайотов П.П. Менеджмент ветеринарного бизнеса. Ч. 1. – MicroVet, 2002. – 176 с.
10. Покропивний С.Ф., Колот В.М. Підприємництво: стратегія, організація, ефективність. – К.: КНЕУ, 1998. – 352 с.